

заборгованості, аналізу обґрунтованості надання кредитів та ін. На заключному етапі аудиту ЕС допомагають оцінити аудиторські докази, які будуть представлені в аудиторському висновку. ЕС можуть також застосовуватися для фінансового прогнозування, зокрема прогнозування величини прибутку на перспективу чи прогнозування банкрутства підприємства.

Піскор Юлія,
студентка групи РКзм-51

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО СИСТЕМ МЕНЕДЖМЕНТУ І КОНТРОЛІНГУ

Закономірно, що наука про управління постійно розвивається, формуються нові школи, змінюється і удосконалюється науковий апарат, менеджери переглядають свої погляди на управління, звертаючи увагу на оточуюче середовище. Сьогодні менеджмент, розвиваючись швидкими темпами, є синтезом теоретичних і практичних розробок, аналіз яких дозволив виділити декілька історичних періодів становлення науки про управління (таблиця 1).

Таблиця 1

Коротка характеристика історичних періодів становлення менеджменту

№ п/п	Назва періоду	Відрізок часу	Коротка характеристика періоду
1	Період зародження менеджменту	Починаючи з 9 -7 тис. років до н.е. - 1776 рр.	Перехід від привласнюючого господарства до виробництва (виробнича економіка)
2	Індустріальний період	1776- 1890 рр.	Створення і використання обчислюваль-ної техніки
3	Період систематизації	1856- 1960 рр.	Організація розглядається як замкнута система
4	Постіндустріальний період		
	Інформаційний період	1960- 1980 рр.	Організація розглядається як відкрита система. Відбувається поєднання роботи людини і ЕОМ
	Період стратегічної орієнтації	1980-по сьогоднішній час	Управління на основі вибраної стратегії, де інформація відіграє ключову роль

Постіндустріальний період розвитку управлінської науки умовно можна поділити на інформаційний період та період стратегічної орієнтації.

В управлінні виробництвом характерним залишається раціоналістичний підхід, але підприємство розглядається вже як відкрита система. Видатні представники цього етапу - А. Чандлер, Э. Лоуренс, У. Оучі. Ідея відкритої системи з'явилася в 70-і рр. Це поняття було пов'язане з тенденцією підприємства пристосовуватися до зовнішнього середовища, залежати від зовнішніх чинників - енергії, інформації, матеріалів і так далі.

1981 р. - Уильямом Оучі була висунена теорія "Z". Тим самим були доповнені висновки Макгрегора (теорія "X" і "Y"). Відомий представник цієї школи П. Дракер уперше позиціонував менеджмент як професійну діяльність, відповідно менеджера - як професію. Не менш важливою є його революційна концепція (50-і роки), що полягає в управлінні за цілями, а не як було загально визнане, за функціями або процесами. Йому також належали багато заслуг і в практиці ведення бізнесу: виведення з банкрутства автомобільної компанії "Форд", введення системи децентралізованого управління в "Дженерал Електрик", підйом японської економіки і інші.

Отже, підприємство однозначно визнається відкритою системою, а головним підходом до управління стає системний підхід. Основна увага приділяється співвідношенню частин системи з системою в цілому, впливу на неї змінних чинників, поняттям зв'язку або єднальних процесів (комунікація, рівновага і ухвалення рішення). Мета вважається основним інтегруючим чинником організації виробництва.

Період стратегічної орієнтації (з 1980 р. по теперішній час) активно використовується термін "стратегічне управління", який було введений в 1960 - 1970-х рр. для того, щоб внести відмінність між управлінням на виробничому і вищому рівні управління. Необхідність виділення рівнів управління викликана переходом до нової моделі управління, а також подальшим розвитком організації в динамічному середовищі. У міру зростання вимог зовнішнього середовища змінювалися і принципи формування стратегічної поведінки господарюючих суб'єктів (таблиця. 2). Хронологія понять "стратегія" показує суть і особливості стратегічної поведінки підприємства, з урахуванням чинника часу.

Таким чином, огляд вчень про управління XIX - XX рр. свідчить про постійний розвиток управлінської думки.

Отже, концептуально можна виділити дві великі групи вчень про управління: "одновимірні" і "систематичні".

Принципова відмінність "систематичних" від "одновимірних" вчень полягає в тому, що вони:

1) "виходять з багатовимірності підприємства, управління ним і з необхідності врахування впливу і взаємодії безлічі чинників, що знаходяться

як усередині, так і поза підприємством і мають пряму і непряму дію на його функціонування;

Таблиця 2

Деякі визначення поняття "стратегія", що відображають характер розвитку підходів до стратегічного управління

Визначення стратегії	Автори
1. Стратегія, як метод встановлення довгострокових цілей організації	А. Чандлер, 1962 р.
2. Стратегія, як метод визначення конкурентних цілей організації	Гарвардська школа бізнесу, 1965 р.
3. Стратегія, як спосіб реакції на зовнішні можливості і погрози, внутрішні сильні і слабкі сторони	М. Портер, 1980-1985 рр.
4. Стратегія, як спосіб встановлення цілей для корпоративного, ділового і функціонального рівнів	И. Ансоф, 1965 р.; Д. Стейнер, 1977 р., П. Лоранж, 1977 р. і інші
5. Стратегія, як послідовна, узгоджена і інтегрована структура управлінських рішень	Г. Мінцберг, 1987 р.
6. Стратегія, як спосіб визначення економічних і неекономічних переваг	Е. Рейман, Р. Нормані
7. Стратегія, як спосіб розвитку ключових конкурентних переваг організації	Г. Хамель, 1989 р.
8. Стратегія, як набір дій і підходів по досягненню заданих показників діяльності	А. Томпсон, 1995 р.

2) в більшій або меншій мірі виходять з наявності так званого системного ефекту, що виражається в тому, що ціле завжди якісно відмінно від простої суми його складників".

До першої групи вчень відносять наукове управління, школу людських відносин і організаційні теорії, до другої групи - емпіричну школу, школу "соціальних" систем, вчення, засновані на стратегії.

Для одновимірних навчань характерні підходи до управління, що роблять акцент на адміністрування або людину, для "синтетичних" - характерний комплексний погляд на управління, що враховує внутрішнє і зовнішнє оточення підприємства. Основою синтетичних навчань є так званий системний підхід до підприємства, що розглядає його з одного боку, як єдине ціле сукупності цілей, ресурсів і процесів, що протікають на підприємстві, з іншого боку, що складається з окремих взаємозв'язаних елементів цієї системи. Необхідно також відмітити, що численні погляди на управління залежали від політичної і соціальної систем, в яких вони створювалися.

Література:

1. Друкер П. Задачи менеджмента в XXI веке: пер. с англ. [Текст] / Питер Ф. Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 272 с.
2. Егоров А.Ю. «Пульсирующий» менеджмент [Текст] / А.Ю. Егоров, Л.Ф. Никулин. – М.: Екатеринбург: Рос. экон. акад., Деловая книга, 2008. – 236 с.
3. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: пер. с англ. / Мескон М.Х. – М.: Дело, 1993.
4. Семанюк В.З. Інформаційні ресурси підприємства: обліково-теоретичний аспект // Вісник Львівської комерційної академії / [ред.кол.: Башнянин Г.І., Апопій В.В., Вовчак О.Д. та ін]. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Випуск 35. – 482 с. – (Серія економічна) – С.319-322

*Понтус Тетяна,
студентка групи РКзм-51*

ОЦІНКА СУТТЄВОСТІ ПОМИЛОК В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АУДИТУ, НАДАННЯ ВПЕВНЕНОСТІ ТА ЕТИКИ

Суттєвість помилок в аудиті нерозривно пов'язана з аудиторським ризиком, адже чим вище ймовірність виникнення суттєвої помилки, тим вище аудиторський ризик. Очевидно, що не всі помилки, виявлені під час аудиту, мають однакове значення й однаково сприймаються аудитором.

Слід зазначити, що проблемі суттєвості помилок в аудиті (з різним ступенем глибини) приділялося увагу у працях авторів як зарубіжних, так і вітчизняних наукових кіл: Адамс Р., Аренс Э.А., Лоббек Дж., Бичкова СМ., Пилипенко І.І., Редько О.Ю., Соколов В.Я., Терехов А.А., Чатиркін Є.М., і інші. Проте, в працях зазначених авторів не знайшли достатнього відображення проблеми оцінки суттєвості в аудиті з урахуванням сучасних умов господарювання. Більшість вітчизняних аудиторських фірм, впродовж свого існування на ринку аудиторських послуг, питанню суттєвості помилок при проведенні аудиторської перевірки не приділяють уваги з причини або повного нерозуміння або ігнорування, що в свою чергу призводить до ототожнення підходів до проведення аудиту та ревізії, а самі аудитори забагато часу приділяють виявленню найбільш дрібних помилок, які не мають суттєвого значення для загальної достовірності фінансової звітності. Таким чином, постає нагальне питання, що ж необхідно розуміти під "суттєвістю" в аудиті?